

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
välisleping
algtekst
06.07.2017
RT II, 16.06.2017, 2

Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse kaitsekoostöö kokkulepe

Vastu võetud 17.01.2017

[Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse kaitsekoostöö kokkuleppe ratifitseerimise seadus](#)
[Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta](#)

Eesti Vabariigi valitsus (*Eesti*) ja Ameerika Ühendriikide valitsus (*Ameerika Ühendriigid*) edaspidi koos *pool*edja kumbki eraldi *pool*,

teadvustades Põhja-Atlandi lepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi;

võttesarvesse, et Eesti territooriumil võivad viibida USA relvajõud, nende liikmete ülalpeetavaja USA lepinglased eesmärgiga aidata kaasa poolte tegevusele, tagamaks omaühistes huvides ja ühiseks kasuks rahu ja julgeolekut;

teadvustades, et USA relvajõudude kohalolek parandab Eesti ja selle lähipiirkonna julgeolekutja stabiilsust;

soovides jagada kohustusi Eesti territooriumil viibida võivate USA relvajõudude toetamisel;

tunnustades 19. juunil 1951 Londonis koostatud ja 23. augustil 1953 jõustunud Põhja-Atlandilepingu osalisriikide vahelist relvajõudude staatust reguleerivat kokkulepet (*NATO SOFA*), sealjuures selle sätet eraldilisakokkulepete kohta;

tunnustades Ameerika Ühendriikide kaitseministeeriumi ja Eesti Vabariigi kaitseministeeriumi vahel 1. juulil 2008 Tallinnas koostatud ja 1. juulil 2008 jõustunud hangete ja vastastikuste teenuste kokkulepet (*ACSA*);

tunnistades vajadust tugevdada ühist julgeolekut, panustada rahvusvahelisse rahu ja stabiilsusse ning süvendada kaitse- ja julgeolekukoostööd; ning

soovides sõlmida kokkulepet Ameerika Ühendriikide ja Eesti koostöö tugevdamiseks,

on kokku leppinud järgmises.

I ARTIKKEL KOHALDAMISALAJA EESMÄRK

Kokkulepe määrab raamistiku Ameerika Ühendriikide ja Eesti vaheliseks tihedamaks partnerluseks ning kaitse- ja julgeolekukoostööks ning täiendab NATO SOFA-s sätestatud tingimusi, mis kehtivad USA relvajõududeleja nende liikmete ülalpeetavatele Eesti territooriumil ning käesolevas kokkuleppes nimetatud konkreetsetes olukordades ka USA lepinglaste Eestis viibimisele jategevusele.

II ARTIKKEL MÕISTED

Kokkuleppes kasutatakse järgmisi mõisteid.

1. *USA relvajõud* tähendab üksust, mis koosneb relvajõududest ja tsiviilkoosseisust, ning kogu vara, varustust ja inventari (sealhulgas Ameerika Ühendriikide poolt või nende jaoks kasutatavad sõidukid, laevad ja õhusõidukid), mis kuulub Eesti territooriumil viibivatele USA relvajõududele.

2. Mõiste *relvajõud* on määratletud NATO SOFA I artikli lõike 1 punktis a.

3. Käesolevas kokkuleppes, välja arvatud XV artiklis, kasutatakse mõistet *tsiviilkoosseis* NATO SOFA I artikli lõike 1 punkti b tähenduses ning see hõlmab ka: a) muu riigi kui Eesti päritolu mitteäriorganisatsioonide töötajaid, kes on Ameerika Ühendriikide kodanikud või alalisel elanikud ja ei ole Eesti alalisel elanikud ning kes saavad USA relvajõudusid Eesti territooriumil ainult USA relvajõudude heaolu, motivatsiooni või väljajätmise eesmärgil, ja b) ülalpeetavaid, kes on USA relvajõudude teenistuses, sealhulgas relvajõududele käesoleva kokkuleppe XXI ja XXII artiklis nimetatud teenustepakkumiseks, ning käesolevas lõikes nimetatud mitteäriorganisatsioonide teenistuses. Käesoleva kokkuleppe XV artikli mõistes on *tsiviilkoosseis* määratletud nimetatud artiklis.

4. *USA leping* lasedon muu riigi kui Eesti juriidilised ja füüsilised isikud ning nendetöötajad, kes ei ole Eesti kodanikud või alalisel elanikud ning kes tegutsevad USA kaitseministeeriumi lepingu või all-lepingu alusel.

5. Mõiste *ülalpeetav* on määratletud NATO SOFA I artikli lõike 1 punktis c ning hõlmab ka relvajõudude või tsiviilkoosseisu liikme perekonnaliikmeid, kes a) finantsilistel, juriidilistel või tervisel põhjustel sõltuvad nimetatud liikme toetusest; b) jagavad nimetatud liikmega elukohta ja c) viibivad Eesti territooriumil sõjaväeinstituutsioonide nõusolekul. XII, XIII, XIX artikli ja XVII artikli lõike 1 tähenduses ei hõlma mõiste *ülalpeetav* isikuid, kes on Eestikodanikud või alalisel elanikud.

6. *Kokkulepitud ehitised ja alad* tähendab käesoleva kokkuleppe lisa A nimetatud Eesti territooriumil asuvaid ehitisi ja alasid ning teisi selliseid tulevikus Eesti määratavaid ja vastastikku kokku lepitavaid Eesti territooriumil asuvaid ehitisi ja alasid, millele USA relvajõududel, USA lepinglastel, ülalpeetavatel ja teistel kokkulepitud isikutel on käesoleva kokkuleppe alusel ligipääsu- ja kasutusõigus.

7. *Rakendus* asutused tähendab Ameerika Ühendriikide poolt USA kaitseministeeriumi ja Eesti poolt Eesti kaitseministeeriumi või nende määratud esindajaid.

III ARTIKKEL KOKKULEPITUD EHITISTELE JA ALADELE LIGIPÄÄS NING NENDE KASUTUSÕIGUS

1. USA relvajõududel, USA lepinglastel, ülalpeetavatel ning USA relvajõudude poolt või nimel kasutatavatel sõidukitel, laevadel ja õhusõidukitel on takistamatu ligipääs kokkulepitud ehitistele ja aladele ning nende kasutusõigus järgmistel eesmärkidel: külastamiseks; väljajätmiseks; õppusteks; manöövrile; transiidiks, tugi- ja sidustegevusteks; õhusõidukite tankimiseks; laevade punkerdamiseks; õhusõidukite maandumiseks ja nende äraviimiseks; sõidukite, laevade ja õhusõidukite ajutiseks hoolduseks; personalimajutamiseks; sidepidamiseks; relvajõudude kogunemiseks ja inventari kogumiseks ja siiramiseks; varustuse, varu ja inventari eelpaigutuseks; julgeolekuabi- ja koostöötegevuseks; ühendväeligi ja mitme riigi osalusega väljaõppe tegevusteks; humanitaar- ja õnnetusabi tegevusteks; sõjalisteks operatsioonideks; vastastikkokkulepitud tegevuste toetuseks vajalikuks ehitustegevuseks ning muude eesmärkideks, milles pooled või nende rakendusasutused kokku lepivad, sealhulgas need, mis toimuvad Põhja-Atlandi lepingu alusel. Eesti eraldatud kokkulepitud ehitised ja alad võivad olla määratud USA relvajõudude ainukasutusse või USA relvajõudude ja Eesti kaitseväge ühiskasutusse.

2. Nende tegevuste ja eesmärkide huvides annab Eesti USA relvajõududele õiguse piirata ohutus- ja julgeoleku kaalutlustel ligipääsu USA relvajõudude ainukasutusse määratud ehitistele ja aladele ning koordineerida koos Eesti ametiasutustega ligipääsu USA relvajõudude ja Eesti kaitseväge ühiskasutuses olevatele ehitistele ja aladele.

3. Vajaduse või taotluse korral hõlbustab Eesti rakendusasutus USA relvajõudude tegevuse toetuseks USA relvajõududele ja USA lepinglastele ajutise ligipääsu- ja kasutusõiguse saamistriigimaale ja -ehitistele (sealhulgas teed, sadamad ja lennuväljad), mis eikuulu kokkulepitud ehitiste ja alade hulka, sealhulgas Eesti või kohalike omavalitsuste kontrolli all olevad maad ja ehitised ning eraomandis maad ja ehitised (sealhulgas teed, sadamad ja lennuväljad).

4. Kokkulepitud ehitistele ja aladele ligipääsu andmisel ning kokkulepitud ehitiste ja alade kasutamisel võtavad pooled arvesse operatiiv- ja julgeolekuküsimusi.

5. Eesti annab kokkulepitud ehitistele ja aladele, sealhulgas USA relvajõudude ja Eesti kaitseväge ühiskasutuses olevatele ehitistele ja aladele ligipääsu- ja kasutusõiguse, ilma et see tooks USA relvajõududele kaasa rendikuluid või muid samalaadseid kuluid.

6. USA relvajõud ja USA lepinglased võivad III artikli lõikes 1 määratud tegevusi ja eesmarke silmas pidades teha kokkulepitud ehitistel ja aladel ehitustöid, ümberehitamisi ja parendusi. Nimetatud ehitustöid, ümberehitamisi ja parendusi puudutavates küsimustes konsulteerivad USA relvajõud Eestipädevate asutustega, juhindudes poolte ühisest tahtest, mille kohaselt USA relvajõudude poolt või nende nimel elluviidavate projektide tehnilised nõuded ja ehitusstandardid vastaksid mõlema poole nõuetele ja standarditele. USA relvajõud võivad selliseid ehitustöid, ümberehitamisi ja parendusi teha oma relvajõudude liikmetega.

7. Kui pole kokku lepitud teisiti, vastutavad USA relvajõud nende ainukasutusse antud kokkulepitud ehitiste ja alade ehitus- ja arenduskulude ning tegevus- ja hoolduskulude tasumise eest.

8. Kui pole kokku lepitud teisiti, vastutavad pooled ühiskasutuses olevate kokkulepitud ehitiste ja alade või muul viisil USA relvajõudude ja Eesti kaitseväge ühiskasutuses olevate ehitiste ja alade tegevus- ja hoolduskulude tasumise eest proportsionaalselt võrreldes tegeliku kasutusega.

9. USA relvajõudude poolt elluviidavaid projekte rahastatakse kooskõlas USA õigusaktidega, mis käsitlevad rahaliste kulutuste tegemist.

10. Eesti rakendusamet hõlbustab USA relvajõudude jõupingutusi neis tegevustes, hankides USA relvajõudude poolt võinende nimel tehtavateks ehitustöödeks, ümberehitamiseks ja parendusteks vajalikud Eesti kinnitused ja load.

11. Pooled teevad koostööd kokkulepitud ehitiste ja alade ümber ja kõrval asuvate alade arendamise ja kasutuse kavandamisel, et tagada käesoleva kokkuleppe pikaajaline rakendamine.

IV ARTIKKEL KAITSEOTSTARBELISE VARUSTUSE, VARU JA INVENTARI EELPAIGUTAMINE

1. USA relvajõud võivad kokkulepitud ehitistesse ja aladele ning teistesse kokkulepitud asukohtadesse transportida, eelpaigutada ja seal ladustada kaitseotstarbelist varustust, varu ja inventari (eelpaigutatud inventar). USA relvajõud teavitavad eelnevalt Eesti kaitseväge sellise inventari tüübist, kogusest ja transportikavast, mida USA relvajõud kavatsesid Eestiterritooriumile transportida või eelpaigutada, ning transporti korraldavatest USA lepinglastest.

2. USA relvajõudude eelpaigutatud inventar ning selle ladustamiseks mõeldud ehitised on USA relvajõudude ainukasutuses. USA relvajõududel on ainukontroll eelpaigutatud inventarile ligipääsu, selle kasutuse ja ümberpaigutamise üle ning piiramatut õigust viia eelpaigutatud inventar üle Eesti territooriumilt ära.

3. USA relvajõududel ja USA lepinglastel on piiramatut ligipääsu ladustamiskohtadele kõigis küsimustes, mis on seotud inventarieelpaigutamise ja ladustamisega, sealhulgas inventari transport, haldus, inspeksioon, kasutus, hooldus ja äraviimine, olenemata sellest, kas ladustamiskohtade puhul on tegemist kokkulepitud ehitiste ja aladega. USA relvajõudude poolt või nende jaoks kasutatavatel õhusõidukitel, sõidukitel ja laevadel on kokkuleppe korral ligipääsu Eestis asuvatele lennuväljadele ja sadamatele ning muudele kohtadele, et eelpaigutatavat inventari Eestiterritooriumile tuua, seal ladustada ja sealt ära viia.

V ARTIKKEL VARA OMAND

1. Kõik kokkulepitud aladel asuvad hooned, maaga püsivalt ühendatud rajatised ja koosted, sealhulgas need, mida USA relvajõud on ümber ehitanud või parendanud, jäävad Eesti omandisse. Kõik sellised USA relvajõudude püstitatud hooned, rajatised ja koosted on pärast püstitamist Eesti omand, kuid USA relvajõud kasutavad neid seni, kuni see on neile vajalik.

2. USA relvajõud tagastavad Eestile kui ainuomanikule koormistest vabana kõik kokkulepitud ehitised või alad või nende osad, sealhulgas USA relvajõudude püstitatud hooned, maaga püsivalt ühendatud rajatised ja koosted, kui USA relvajõud neid enam ei kasuta, ja sellega ei kaasne Ameerika Ühendriikidele lisakulusid. Pooled või nende rakendusametused konsulteerivad kõigi kokkulepitud ehitiste ja alade tagastamise tingimuste üle, sealhulgas Ameerika Ühendriikide poolsete parenduste või ehitiste jääkväärtuse hüvitamise üle.

3. USA relvajõud ja USA lepinglased säilitavad omandiõiguse kogu varustusele, varule ja inventarile, teisaldatavatele rajatistele ja muule vallasvarale, mille nad on käesoleva kokkuleppe alusel importinud või Eesti territooriumil omandanud kuni ajani, mil nad omandiõigusest loobuvad.

4. Pooled või nende rakendusametused võivad omavahel konsulteerida seoses USA relvajõudude sellise varustuse üleandmise või ostuga, mida Ameerika Ühendriigid ei vaja, kui see on kooskõlas USA õigusaktidega.

VI ARTIKKEL JULGEOLEK

1. Eesti võtab kõik vajalikud meetmed, et tagada USA relvajõudude, USA lepinglaste, ülalpeetavate ja eelpaigutatud inventari kaitse, ohutus ja julgeolek ning USA ametliku teabe kaitse ja turve. Nimetatud kohustuse täitmiseks teevad Eesti ja USA sõjaväeainstitutsioonid tihedat koostööd, et tagada julgeolek ja kaitse.

2. Eesti annab USA relvajõududele kõik õigused ja volitused kasutada kokkulepitud ehitisi ja alasid, hoida neid töös, kaitsta ja kontrollida, sealhulgas võtta meetmeid, et säilitada või taastada kord ja kaitsta USA relvajõudusid, USA lepinglasi ja ülalpeetavaid. Ameerika Ühendriigid kavatsesid need meetmed koordineerida ning kooskõlastada väekaitse kavade Eesti asjakohaste asutustega.

3. Eesti säilitab esmase kohustuse tagada julgeolek väljaspool kokkulepitud ehitisi ja alasid.

VII ARTIKKEL SAABUMINE JALAHKUMINE

1. Eesti ei nõua NATO SOFA III artikli lõike 2 punktis b nimetatud liikumiskorralduse kaasallkirjastamist.
2. Eesti ei nõua kooskõlas NATO SOFA-ga relvajõudude liikmetelt Eestisse saabumisel või Eestist lahkumisel passi või viisat, kui relvajõudude liikmel on kaasas nõutav isikut tõendav dokument ja kehtiv liikumiskorraldus. Eesti ei nõua viisat katsiviilkooresseisult, ülalpeetavatele ega USA lepinglastelt, kellel on kaasas kehtiv pass ning USA kaitseministeeriumi isikutunnistus, liikumiskorraldus või Ameerika Ühendriikide pädeva asutuse väljastatud luba. Eesti ametiasutused teevad Eesti õigusaktides nõutud märked tsiviilkooresseisu, USA lepinglaste ja ülalpeetavate passidesse.
3. USA relvajõududele, USA lepinglastele ja ülalpeetavatele ei kohaldata välismaalasteregistreerimist ja kontrolli käsitlevaid õigusakte.
4. USA relvajõudude liikme surma või Eestist mujale üleviimise korral säilib tema ülalpeetavatel käesoleva kokkuleppe alusel ülalpeetava staatus 90 päeva pärast surma või üleviimist. Kui ülalpeetavatest lapsed on enne liikme surma või üleviimist kantud Eesti territooriumil asuva haridusasutuse nimekirja, säilib nende ülalpeetava staatus vähemalt 30 kalendripäeva alates kooliaasta lõpust või haridusasutuse nimekirjast kustutamisest.

VIII ARTIKKEL LOGISTIKATUGI

1. Eesti võimaldab oma riigis esiseid nõudeid ja suutlikkust arvestades parimal viisil USA relvajõududele nende taotlusel käesolevas kokkuleppes ettenähtud tegevuste elluviimiseks vajaliku logistikatoe.
2. Vajaduse järgi ja kui ei lepita kokku teisiti, pakutakse ja hüvitatakse logistikatuge ACSA või seda asendavate kokkulepete alusel.
3. Kui USA relvajõud ja USA lepinglased taotlevad ja kasutavad logistikatuge, mida ei käsitleta lõikes 2, tasuvad nad selle mõistlikud kulud. Eesti kohtleb USA relvajõudusid samaväärselt Eesti kaitsevägega ega nõua neilt ja USA lepinglastelt tasu, mis on vähem soodne kui tasu, mida maksab Eesti kaitseväge samalaadse logistilise toe eest, arvestamata makse, lisatasusid ja muid selliseid tasusid.

IX ARTIKKEL MOOTORSÕIDUKID

1. Eesti ametiasutused tunnustavad USA relvajõudude, USA lepinglaste ning ülalpeetavate kasutatavate mootorsõidukite ja haagiste registreerimist ja litsentseerimist USA sõjaväe- ja tsiviilasutustes. Eesti ametiasutused väljastavad USA sõjaväe institutsioonide taotlusel tasuta USA relvajõudude ametlikele mittetaktikalistele sõidukitele kooskõlas Eesti kaitseväes kehtiva korraga militaarsõidukite registreerimismärgid ning USA relvajõudude liikmete, USA lepinglaste ja ülalpeetavate erasõidukitele registreerimismärgid, mis on Eesti elanikele väljastatavatest eristamatud.
2. USA relvajõudude liikmetel, USA lepinglastel ja ülalpeetavatel on kohustus tagada Eestis viibimise ajal oma sõidukite ja haagiste ohutus nende registreerimiskoha nõuete kohaselt.
3. USA relvajõudude liikmetel, USA lepinglastel ja ülalpeetavatel on kohustus järgida Eestis viibimise ajal Eesti õigusaktide stabiilsuskindlustusele tulenevaid nõudeid oma erakasutuses olevate mootorsõidukite ja haagiste suhtes.
4. USA sõjaväe institutsioonid võtavad vajalike ohutusmeetmeid, mis on seotud nende registreeritud või litsentseeritud või USA relvajõudude kasutuses olevate mootorsõidukite ja haagiste kasutamisega Eesti territooriumil.

X ARTIKKEL LOAD

1. Juhiluba võimuu luba, mille USA ametiasutused on väljastanud USA relvajõudude liikmele või USA lepinglastele relvajõudude sõidukite, laevade või õhusõidukite juhtimiseks, kehtib samaväärselt tegevuseks ka Eesti territooriumil.
2. Eesti ametiasutused tunnustavad ilma sõidueksami või lisatasuta kehtivana Ameerika Ühendriikide, selle osariikide või poliitiliste allüksuste juhilubasid, mis on isiklike mootorsõidukite juhtimiseks väljastatud USA relvajõudude liikmetele ja ülalpeetavatele ning USA lepinglastele. Rahvusvahelisi juhilubasid ei nõuta.
3. Eesti ei nõua USA relvajõudude liikmetelt või USA lepinglastelt Eestis väljastatud lubasid ametitegevuseks, kui teenuse osutamine on osa nende ametialastest või lepingulistest kohustustest USA relvajõudude ja ülalpeetavate või USA lepinglaste ning vastastikusel kokkuleppel teiste isikute vastu.
4. USA lepinglastel on kohustus järgida neile ametiloo väljastanud asutuse eeskirju.

XI ARTIKKEL ÕHUSÕIDUKITE, LAEVADE JA SÕIDUKITE LIIKUMINE

1. USArelvajõudude poolt või ainult nende jaoks kasutatavad õhusõidukid, laevad ja sõidukid võivad Eesti territooriumile siseneda, sealt väljuda ja seal vabaltliikuda, järgides õhuruumi-, mere- ja maismaohutusele ning liikumisele kehtivaid reegleid. Sellistesse USA valitsuse õhusõidukitesse, laevadesse ja sõidukitesisesenemine ja nende kontrollimine ei ole lubatud ilma USA ametiasutuste loata.

2. USA valitsuse õhusõidukid ja tsiviilkasutuses olevad õhusõidukid, mis tegutsevad konkreetse lahajetkel ainult USA kaitseministeeriumiga sõlmitud lepingu alusel, võivad Eesti territooriumilt üle lennata, õhus tankida, maanduda ja õhku tõusta, järgides lennuohutusele ja navigeerimisele kehtivaid reegleid. Selliste õhusõidukite eest ei võeta navigeerimistasusid, makse ega muid tasusid (näiteks ülennu-, marsruudi- või terminalitasud) ning Eesti valitsuse omandis ja juhtimise all olevatel lennuväljadel ei võeta nende eest maandumis- ega parkimistasusid.

3. USArelvajõudude poolt või ainult USA relvajõude jaoks kasutatavate laevade eest ei võeta Eesti valitsuse omandis ja juhtimise all olevates sadamates lootsi- või sadamateenuste ja lihterdamise tasusid, sadamamakse ega muid samalaadseid tasusid.

4. USA relvajõud ja USA relvajõudude nimel tegutsevad USA lepinglased maksavad tellitud ja saadud teenuste eest mõistlikke tasusid, mis ei ole makse ja muid samalaadseid tasusid arvestamata vähem soodsad Eesti kaitsevägelekehtivatest tasudest.

XII ARTIKKEL KARISTUSÕIGUSLIK JURISDIKTSIOON

1. Eesti tunnustab USA relvajõudude liikmetele rakendatava distsiplinaarkontrolli erakordset tähtsust USA sõjaväeinstiitutsioonide jaoks ning mõju, mis sellisel kontrollil on operatiivvalmidusele. Seetõttu, tulenevalt Ameerika Ühendriikide taotlusest ja enda pühendumusest ühiste kaitse-eesmärkide edendamisele, kasutab Eesti oma suveräänset kaalutusotsuse õigust loobuda karistusõigusliku jurisdiktsiooni teostamise eesõigusest, mis on ette nähtud NATO SOFA VII artikli lõike 3 punktis c. Eestile eriti tähtsatel üksikjuhtudel võivad Eesti ametiasutused loobumisotsuse tagasi võtta, teatades sellest kirjalikult USA sõjaväeinstiitutsioonidele 21 päeva jooksul pärast lõikes 2 nimetatud teatise kättesaamist.

2. USA relvajõud teavitavad Eesti ametiasutusi kõigist juhtumitest, millele on löige kohaldatav, välja arvatud pisirikkumised.

3. Kui Eestiametiasutused esitavad USA relvajõudude liikmele või ülalpeetavale süüdistuse, menetlebseda tavapärase kohtualluvuse järgi Eesti mittesõjaväeline kohus.

4. USArelvajõudude liikmete ja ülalpeetavate üle ei mõisteta kohut nende puudumise korral, välja arvatud juhul, kui nad on saanud nõuetekohaselt kättekohustungi kuupäeva sisaldava teatise, kuid ei ole õigusvastaselt ilmunud kohtusse ning viibivad lubamatult Ameerika Ühendriikide sõjaväeinstiitutsioonidele.

5. Selleks et tehakindlaks, kas USA relvajõudude liige on väidetava süüte toime pannud oma ametikohustuste täitmise käigus mis tahes tegevuse või tegevusetuse tõttu NATO SOFA VII artikli lõike 3 punkti a alapunkti ii mõistes, piisab Eestis viibiva asjakohase USA sõjaväeinstiitutsiooni kinnitusest, et selline tegu või tegevusetus leidis aset ametikohustuste täitmise käigus.

XIII ARTIKKEL KINNIPIDAMINE JA PINNIPETAVALE ISIKULE LIGIPÄÄS

1. Eesti ametiasutused teavitavad viivitamata USA sõjaväeinstiitutsioone, kui Eesti ametiasutused vahistavad või peavad kinni USA relvajõudude liikme või ülalpeetava. USA sõjaväeinstiitutsioonidel on taotluse korral sellisele isikule kiire ligipääs ning luba viibida kõigi menetlustoimingute juures, sealhulgas selle liikme või ülalpeetava ülekuulamisele Eesti ametiasutustes.

2. USArelvajõudude liige või ülalpeetav, kes on Eesti ametiasutuste uurimise all või kohtuistungiootel, jääb USA relvajõudude taotlusel USA relvajõudude kontrolli alla kuni kõigimenetluste (sealhulgas edasikaebemenetlused) lõppemiseni. USA sõjaväeinstiitutsioonid tagavad relvajõudude liikme kohaleilmumise ning teevad kõik võimaliku, et tagada tsiviilkoosseisu liikme või ülalpeetavakohaleilmumine Eesti ametiasutustesse kõigiks menetlustoiminguteks, mis isikukohalviibimist nõuavad. Kui Eesti menetlust ei ole lõpetatud ühe aasta jooksul alates selle alustamisest, vabastatakse USA sõjaväeinstiitutsioonid kõigist selle lõikes sätestatud kohustustest. Erijuhtudel võib seda perioodi USA sõjaväeinstiitutsioonide ja Eesti ametiasutuste kokkuleppel pikendada.

3. Kogu Eestiametiasutuste poolt isiku kinnipidamise aeg või USA sõjaväeinstiitutsioonide vastutusel viibitud aeg arvestatakse maha samas juhtumises määratud vabaduskaotuslik karistuse pikkusest.

4. Kui pooled ei ole kokku leppinud teisiti, kannavad USA relvajõudude liikmed või ülalpeetavad Eesti kohtu määratud vabaduskaotuslikku karistust ühes või mitmes Eesti kinnipidamisasutuses, mille pooled on selleks

valinud. Eesti ametiasutused lubavad USAsõjaväeinstitsioonidel külastada selliseid isikuid väljaspool tavapäraseidkülastusaegu ning pakkuda isikutele tervist, heaolu ja motivatsiooni soodustavat abi, nagu riietus, toit, voodipesu, arstiabi ja hambaravi ning religioosnenõustamine. Eesti ametiasutused lubavad isikute perekonnaliikmetel külastadaselliseid isikuid tavapärasel külastusaegadel ning kokkuleppe korral ka muul ajal ning pakkuda isikutele tervist, heaolu ja motivatsiooni soodustavat abi, nagu riietus, toit, voodipesu, arstiabi ja hambaravi ning religioosnenõustamine.

XIV ARTIKKEL DISTSIIPLIIN

USA relvajõud vastutavad USA relvajõudude distsiplineest ning võivad kokkulepitud ehitiste jaalade piires, kus USA relvajõud viibivad, selleks ametisse seada sõjaväepolitseiüksuseid. Kokkuleppele Eestiametiasutustega võivad USA relvajõud lubada sellistel üksustel tegutseda ka nimetatudsõjaliste ehitiste lähedal asuvates kogukondades ning piirkondades.

XV ARTIKKEL NÕUDED

1. USArelvajõudude, sealhulgas tsiviilkoosseisu liikmed on vabastatudtsiviilmenetlusest või haldussunnist, mis tuleneb ametikohustuste täitmiselaset leidnud neile omistatavast tegevusest või tegevusetusest. Selliseidnõudeid võib esitada asjakohastele Eesti ametiasutustele ning menetleda kooskõlasNATO SOFA VIII artikliga.
2. Selles artiklilshõlmab mõiste *tsiviilkoosseis*kõikiUSA valitsuse töötajaid, olenemata nende kodakondsusest või elukohast, kes täidavadUSA relvajõudude antud ametiülesandeid, kuid ei hõlma USA lepinglasi, teisilepinglasi või lepinglaste töötajaid või mitteärilisi organisatsioone,olenemata isiku kodakondsusest või elukohast.
3. Selleks et tehakindlaks, kas võimalik tsiviilvastutus on tekkinud USA relvajõudude võitsiviilkoosseisu liikme ametikohustuste täitmise käigus mis tahes tegevuse või tegevusetuse tõttu, piisab Eestis viibiva asjakohase USA sõjaväeinstitsioonikinnitusest, et selline tegu või tegevusetus leidis aset ametikohustustetäitmise käigus.
4. USArelvajõudude, sealhulgas tsiviilkoosseisu liikmed on kaitstud tagaseljaotsustevõi nende huvisid kahjustavate toimingute eest, kui nende ametikohustused võinõuetekohase loaga eemalviibimine takistab neil ajutiselt osalemast menetluses, mis ei ole kriminaalmenetlus.

XVI ARTIKKEL AMETIALASED MAKSUVABASTUSED

1. USArelvajõudude poolt või nende jaoks ostetav inventar, varu, teenused, varustus jamuu vara vabastatakse ostukohas käibe-, müügi-, kasutus-ja aktsiisimaksust ning muudest samalaadsetest või nendest lähtuvatestmaksudest, kui need a) on mõeldud USA relvajõududele lõppkasutuseks, b) tarbitakse USArelvajõududega või USA relvajõudude nimel sõlmitud lepingu täitmise käigus või c) ühendatakse USA relvajõudude kasutatavate esemete või ehitistega. Aktsiisimaksu vabastust rakendatakse ostukohas ainult siis, kui kaubadostetakse maksulaost; muudel juhtudel rakendatakse maksuvabastust tagastamise vormisvõi mõnel teisel kokkulepitud viisil.
2. USA relvajõud esitavad pädevatele Eesti asutustelenõuetekohase tõendi, et inventar, varu, teenused, varustus ja muu vara onmõeldud USA relvajõududele.

XVII ARTIKKEL ISIKLIKUD MAKSUVABASTUSED

1. USArelvajõudude liikmetel ja ülalpeetavatel ei ole kohustust Eesti territooriumilmaksta ühtegi maksu, tasu, litsentsitasu või muud samalaadset tasu Eestisseimporditud või seal isiklikuks kasutuseks soetatud materiaalse vallasvaraomamise, valdamise, kasutuse, omavahel üleandmise või surma tõttu üleandmiseest.
2. USA relvajõudude liikmed ja ülalpeetavad, kes valdavadvõi kasutavad Eesti territooriumil heli- ja televisioonisignaali vastuvõtvaidsaadmeid ja internetivõimalusega seadmeid, on vabastatud kõigist nende seadmetekasutamise või valdamisega seotud maksudest (välja arvatud käibemaks) jatasudest, litsentsitasudest ning muudest samalaadsetest tasudest. USA relvajõudude liikmed ja ülalpeetavad onvabastatud nende omandis olevate mootorsõidukite suhtes Eesti teemaksudest, registreerimis- või litsentsitasudest ja muudest samalaadsetest tasudest, kuidei ole vabastatud laiemale üldsusele kehtivatest teede, sildade ja tunnelitekasutamisele rakenduvatest maksudest.
3. NATO SOFA X artiklisettenähtud tulumaksuvabastust kohaldatakse ka tulu suhtes, mida saavad USArelvajõudude liikmed, ülalpeetavad ja USA lepinglased käesoleva kokkuleppe II artiklilõikes 3 nimetatud organisatsioonide jaoks tehtud töö eest, XXI ja XXII artiklis nimetatud tegevuse eest ning väljastpoolt Eestit pärit allikatest.

XVIII ARTIKKEL AMETIALANE IMPORT JA EKSPORT

1. NATO SOFA XI artiklikohaselt on Eestisse lubatud tuua inventari, varu, varustust ja muud vara, a) mille importijaks on USA relvajõud, b) mis on mõeldud lõppkasutuseks USA relvajõudude poolt või nende jaoks, sealhulgas relvajõududele teenusepakkujad kooskõlaskäesoleva kokkuleppe XXI ja XXII artikliga, c) mida kasutatakse või tarbitakse USA relvajõududega või USA relvajõudude nimel sõlmitud lepingu täitmise käigus või d) mida ühendatakse USA relvajõudude kasutatavate esemete või ehitistega.
2. Sellinesissetoomine on vabastatud mis tahes tollimaksudest, impordi- ja registreerimistasudest ning muudest samalaadsetest tasudest, sealhulgas kasutus-, aktsiisi- ja käibemaksust.
3. Pooled teevad vajalikus ulatuses koostööd, et tagada imporditava inventari, varu, varustuse ja muu vara mõistlik kogus. USA relvajõud esitavad Eesti ametiasutustele nõuetekohase tõendi, et inventar, varu, varustus ja muu vara vastavad selle artikli erandit tagavatele tingimustele. Eesti tolliasutused võtavad esemete tollideklaratsiooni asemel vastutõendi (kooskõlas NATO SOFA XI artikli lõikega 4).
4. Kui inventari, varu, varustust ja muud vara impordivad selle artikli alusel USA relvajõududelepinglased, nõuavad USA relvajõud, et lepinglased kasutaksid esemeid ainult USA relvajõudude lepingute täitmiseks.
5. Lõikes 1 nimetatud inventar, varu, varustus ja muu vara on vabastatud mis tahes maksudest ja tasudest, mis muul juhul sellisele varale pärast selle impordi või omandamist kehtiksid.
6. Lõikes 1 nimetatud inventar, varu, varustus ja muu vara on ekspordimisel vabastatud kõigist Eesti ekspordimaksudest.

XIX ARTIKKEL IMPORT JA EKSPORT ISIKLIKUKS OTSTARBEKS

1. USA relvajõudude liikmed, ülalpeetavad ja USA lepinglased võivad Eestiterritooriumil oma ülesannete täitmise ajal tollimaksuvabalt importida isiklike esemeid, mööblit, ühe isikliku mootorsõiduki vähemalt 18-aastase isiku kohtaning muid isiklikuks või koduseks kasutuseks või tarbimiseks mõeldud kaupu. Soodustuskehtib lisaks nende isikute enda varale ka kaupade suhtes, mis saadetakse neile kingitusena või väljaspool Eestit asuva alalise asukohaga isikutega sõlmitud lepingute alusel kooskõlas vastastikku kokkulepitud korraga. Tubakatoodete ja alkoholi importimise maksuvabastusele kehtivad vastastikku kokku lepitud piirkogused.
2. Lõikes 1 nimetatud kaupa ning mis tahes muud maksuvabalt ja/või muude tasude vabalt omandatud kaupa ei ole lubatud müüa või muul viisil edasi anda Eestis viibivatele isikutele, kellel puudub õigus selliseid kaupu maksuvabalt importida, välja arvatud asjakohase Eesti ametiasutuse loal. Luba ei ole vajalik heategevuslike kingituste jaoks. Mis tahes maksude tasumine tehingutelt isikutega, kellel puudub õigus selliseid kaupu importida, on kaupade lõppvastuvõtja kohustus. USA relvajõudude liikmed, ülalpeetavad ja USA lepinglased võivad lõikes 1 nimetatud vara vabalt üksteisele edasi anda ning sellisel juhul makse ega tasusid ei võeta. USA relvajõud säilitavad andmeid maksudest jätasudest vabastatud kaupade edasiandmise kohta. Eesti ametiasutused käsitlevad nõuetekohaselt politseisse esitatud avaldusipiisava tõendina, et USA relvajõududele, ülalpeetavatele või USA lepinglastele kuuluvad tasudest ja maksudest vabastatud kaubad on varastatud, mis vabastab isikud kõigist nende maksude või tasude maksmise kohustustest.
3. USA relvajõudude liikmed, ülalpeetavad ja USA lepinglased võivad ekspordimaksude ja tasudeta reeksportida (või eksportida) kaupu, mida nad on oma teenistusaja jooksul Eestisse importinud (või Eestis omandanud).

XX ARTIKKEL TOLLIPROTSEDUURID

1. Eesti võtab kõik asjakohased meetmed, et tagada käesoleva kokkuleppe alusel kavandatav impordi ja ekspordi ladus ja kiire tollivormistus. Tollikontroll toimub kiiresti.
2. Tollikontrolliviiakse kokkuleppe alusel läbi Eesti ametiasutuste ja USA relvajõudude vahel kokkulepitud korra kohaselt. Eesti tolliasutused teevad USA relvajõudude liikmete või ülalpeetavate vastuvõetav või väljasaadetava isikliku vara tollikontrolli isiku elukohas, kui vara sinna toimetatakse või sealt transporti võetakse.
3. USA relvajõudude salastatud teavet on lubatud Eestisse importida ja sealt eksportida ilma tollikontrollita. *Salastatud teave* on määratletud lepingu Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse vahel salastatud sõjalise teabe kaitsmisel rakendatavate turvameetmete kohta, mis on alla kirjutatud 23. veebruaril 2000 Tallinnas ning mis jõustus 23. veebruaril 2000, artiklis 3 ja seda töödeldakse kooskõlas nimetatud lepingu või seda asendavate kokkulepetega.
4. USA sõjaväeainstitutsioonid võtavad vajalikke meetmeid ehitistes, kus viibivad USA relvajõud, et ära hoida NATO SOFA-s ja käesolevas kokkuleppes tolliprotseduure käsitlevate sätetega antud õiguste väärkasutust. USA sõjaväeainstitutsioonid ja Eesti ametiasutused teevad koostööd võimalike tollieeskirjade rikkumiste uurimisel.

XXI ARTIKKEL TEENUSED RELVAJÕUDUDELE

1. USA relvajõudvõivad Eestis vastastikku kokku lepitud kohtades USA relvajõududele, ülalpeetavatele ja vastastikusel kokkuleppel teistele isikutele avada relvajõududekaubanduskeskuseid, toidupoode, teisi müügipunkte, avatud messe, sotsiaal- ja koolituskeskuseid ning vabaajateenuste keskuseid. USA sõjaväeinstitutionid võivad neid teenuseid pakkuda ja korraldada vahetult ise või teistelepinguliste organisatsioonide kaudu. Sellise teenuse pakkumiseks ei nõua Eestilitsentse, lubasid, inspeksioone ega muud regulatiivset kontrolli.
2. USA relvajõudvõivad sõlmida finantsasutustega lepinguid eesmärgiga pakkuda Eestis vaid USA relvajõududele, USA lepinglastele ja ülalpeetavatele pangatoiminguid ja muid finantsteenuseid.
3. Selles artiklis nimetatud teenustele ja organisatsioonidele kehtivad samad maksu- ja tollisoodustused nagu USA relvajõududele. Sellise teenuste pakkumist ja organisatsiooni hallatakse ja juhitakse USA reeglite järgi. Teenusepakkujatel ja organisatsioonidel ei ole kohustust oma tegevusega seoses koguda ega makstakse ega muid tasusid.
4. USA relvajõud võtavad meetmeid, et takistada lõigetes 1 ja 2 nimetatud teenusepakkujatel ja organisatsioonidel Eesti territooriumile imporditud või seal omandatud kaupade ja vara müüki isikutele, kellel puudub õigus neid teenusepakkujaid või organisatsioone külastada.

XXII ARTIKKEL RELVAJÕUDUDE POSTKONTORID

1. Ameerika Ühendriigid võivad avada, hallata ja juhtida relvajõudude postkontoreid, midakasutavad USA relvajõud, ülalpeetavad ja USA lepinglased.
2. Sellistest postkontoritest välja saadetav post võib kanda USA postitempleid.
3. USA relvajõudude ametlikud postisaadetised on vabastatud inspekteerimisest, läbiotsimisest ja konfiskeerimisest.
4. USA sõjaväeinstitutionid võtavad relvajõudude postkontorites asjakohaseid ja vajalikke meetmeid, et takistada USA relvajõude, ülalpeetavaid ja USA lepinglasi importimast ebasobivaltkaupa Eesti territooriumile.
5. Tollikontrolli tehakse Eesti ametiasutuste ja USA relvajõudude vahel kokkulepitud korra kohaselt.

XXIII ARTIKKEL VALUTA JA VALUUTAVAHETUS

1. USA relvajõududel on õigus importida, eksportida ja kasutada mis tahes koguses USA valuutat või Ameerika Ühendriikide valuutas esitatud instrumente.
2. USA sõjaväeinstitutionidel on lubatud USA relvajõududele või ülalpeetavatele edastada või nende jaoks vahetada valuutat ja instrumente, mis on esitatud järgmiste riikide või piirkondade valuutas:
 - a) Ameerika Ühendriigid;
 - b) Eesti Vabariik;
 - c) euroala ja
 - d) mis tahes muud riigid, ningulatuses, mis on vajalik, et katta lubatud reisikulutusi, sealhulgas teenistusest eemalviibimise ajal reisimise korral.
3. USA relvajõudude liikmetel ja ülalpeetavatel on õigus:
 - a) importida ja eksportida USA valuutat ning USA valuutas esitatud instrumente ja
 - b) eksportida Eestist mis tahes valuutat ja selles valuutas esitatud instrumente, kui need USA relvajõudude liikmed või ülalpeetavad on selle valuuta või instrumendid Eestisse importinud või need USA relvajõududele saanud.

XXIV ARTIKKEL TÖÖJÕUD

1. USA relvajõud ning käesoleva kokkuleppe XXI ja XXII artiklis nimetatud relvajõudude teenuseid pakkuvad organisatsioonid võivad tööle võtta ja tööle pida ülalpeetavaid ja teisi isikuid, kellel on Eesti territooriumil töötamise õigus, kohaldades töösuhetele nende isikutega seda artiklit. Ülalpeetavatel ei nõutata tööloobu.
2. Töösuhetingimused määravad USA relvajõud ja vastavad organisatsioonid kooskõlas kehtivate USA õigusaktidega, võttes arvesse Eesti üldist palgatasu ja tööõigust reguleerivaid õigusakte. Töötasu, palga, soodustuste, lisatasude ja sellistemaksete suurendamise kohta kehtivad USA õigusaktid. USA relvajõudude kohalikest siiviilisikutest töötajatel ei ole õigus streikida.

XXV ARTIKKEL

LEPINGUTE SÖLMIMISE MENETLUS

1. USA relvajõud võivad sõlmida lepinguid Eestis mis tahes inventari, varu, varustuse jateenuste (sealhulgas ehitus) hankimise kohta ning piiranguteta valida töövõtja, tarnija või inventari, varu, varustuse või teenuste pakkuja. Lepingupartnereid otsitakse ja valitakse ning lepinguid hallatakse USA õigusaktide kohaselt. Need lepingud on kooskõlas käesolevaskokkuleppes käsitletud Ameerika Ühendriikide tegevusega.

2. Eesti võimaldab USA relvajõududele sama soodsad kaupade, teenuste ja kommunaalteenuste hankimisingimused, kui on Eesti kaitseväl.

XXVI Artikkel LEPINGLASTE STAATUS

USA lepinglastele ei kohaldata Eesti õigusakte, mis reguleerivad USA relvajõududega sõlmitud lepingute alusel toimuva töö tingimusi ning ettevõtjate äriühingute registreerimist ja litsentseerimist teenuste või kaupade pakkumiseks ainult Eestis viibivatele USA relvajõududele. Sellised lepinglased on kooskõlas XVI ja XVIII artikliga vabastatud kõigist maksudest, mis tulektasuda ainult seoses USA relvajõududele teenuste või kaupade pakkumise või USA relvajõududele ehitustööde tegemisega. Lepinglastele ei kehti ka Eesti või selle poliitilise allüksuse kehtestatud tulu- või kasumimaks niivõrd, kui tulu või kasum pärineb USA relvajõududega sõlmitud lepingust või all-lepingust.

XXVII ARTIKKEL KESKKOND, RAHVASTIKU TERVIS JA OHUTUS

1. Pooled täidavad kokkulepet, tagades looduskeskkonna ning rahvastiku tervise kaitse ja ohutuse (sealhulgas looma- ja taimehaiguste suhtes), ning rakendavad keskkonna ning rahvastikutervise kaitset ja ohutuse tagamisel pigem ennetavat kui reageerivat lähenemisviisi. Selleks teevad pooled koostööd, et võimalike probleemidega viivitamata tegeleda ning ära hoida püsivaid keskkonnakahjusid või riske rahvastiku tervisele ja ohutusele.

2. Võttes arvesse operatiiv- ja julgeolekukaalutlusi ning eelnevalt konsulteerides võivad Eesti pädevad asutused teha kokkulepitud ehitistes ja aladel regulaarseid mõõtmisi jamaatlusi, mis on vajalikud keskkonna ning rahvastiku tervise kaitseks ja ohutuse tagamiseks. Eesti jagab mõõtmiste ja vaatluste tulemusi Ameerika Ühendriikidega ning pooled konsulteerivad vajalikus mahus selle üle, millised meetmed võiksid vajalikud olla.

3. Ameerika Ühendriigid austavad oma poliitika elluviimisel Eesti Vabariigis kehtivaid keskkonna-, rahvastiku tervise ja ohutusealaseid seadusi. Eesti kinnitab oma poliitikat pöörata keskkonna-, rahvastiku tervise ja ohutusealaste õigusaktide ja standardite rakendamisel nõuetekohaselt tähelepanu USA relvajõudude, ülalpeetavate ja USA lepinglaste tervisele ja ohutusele.

4. USA relvajõud ei tekita tahtlikult nende valduses olevate mis tahes toksiliste jäätmete või ohtlike materjalide lekkeid ning võtavad lekke toimumisel kiiresti kasutusele meetmeid, lähtudes vastastikku kokkulepitud protseduuridest, et lekkest tekkinud keskkonnamuudatustest piirata. Kui intsident toimub väljaspool kokkulepitud ehitisi ja alasid, koordineeritakse nimetatud tegevus asjakohaste Eesti asutustega. USA relvajõud teavitavad viivitamata Eestiasjakohaseid asutusi juhtumist ning lekke kõrvaldamiseks võetud või tulevikus võetavatest meetmetest.

5. Selleks et kaasa aidata ohtlike jäätmetekeskonnaohutule käitlemisele, määrab Eesti pädeva asutuse 22. märtsil 1989 Baselis koostatud ohtlike jäätmete riikidevahelise veo ja nende kõrvaldamise kontrolli Baseli konventsiooni ning rakendusaktidega nõutavate teavituste jakokkulepete jaoks. USA relvajõud annavad Eestile tema kohustuste täitmiseks vajalikuteabe.

6. Eesti teeb USA relvajõududele kättesaadavaks teavitusmaterjalid Eesti keskkonna-, rahvastiku tervise ja ohutusalaste õigusaktide kohta. USA relvajõud teavitavad nende teavitusmaterjalide abil Eestiterritooriumil viibivaid USA relvajõudude liikmeid, ülalpeetavaid ja USA lepinglaste Eesti keskkonnaalastest ning rahvastiku tervise ja ohutusealastest õigusaktidest, muu hulgas käesoleva kokkuleppe sätetest. Pooled nõustuvad omavahel konsulteerima tagamaks, et teavitusmaterjalid kajastaksid õigusaktide sätteid õigesti.

7. Mõlema poole pädevad asutused konsulteerivad omavahel kõigis keskkonnakaitset, rahvastiku tervist ja ohutust puudutavates küsimustes.

XXVIII ARTIKKEL KOMMUNAALTEENUSED JA SIDEVAHENDITE KASUTAMINE

1. USA relvajõududel ja USA lepinglastel on võimalus kasutada vett, elektrit ja teisi avalikke kommunaalteenuseid tingimustel, sealhulgas hindade ja tasudega, mis ei oleks halvemad Eesti kaitsevæle või Eesti valitsusele samas olukorras kehtivatest tingimustest, vabastatuna maksudest või muudest riiklikest tasudest. USA relvajõudude kulud on proportsionaalsed selliste teenustekasutusega.

2. Pooled tunnistavad, et USA relvajõududel võib olla vaja kasutada raadiospektrit. Ameerika Ühendriikidel on õigus kasutada oma telekommunikatsiooni-süsteeme (*telekommunikatsioon* on määratletud Rahvusvahelise Telekommunikatsiooni Liidu 1992. aasta põhikirjas jakonventsioonis). See hõlmab õigust kasutada vahendeid ja teenuseid, mis on vajalikud telekommunikatsioonisüsteemide kogu võimekuse kasutamiseks, ning Ameerika Ühendriikide õigust kasutada selleks otstarbeks tasuta raadiospektrit. Vastastikustehäirete vältimise huvides kooskõlastavad USA relvajõud sageduste kasutamise Eesti rakendusasutusega, välja arvatud juhtudel, kus kiireloomulised operatiivsed asjaolud sellist kooskõlastamist ei võimalda.

XXIX ARTIKKEL RAKENDAMINE JAVAI DLUSED

1. Kõik kokkuleppegaseatud kohustused olenevad selleks otstarbeks eraldatud vahendite olemasolust.
2. Vajaduse korral võivad pooled või nende rakendusasutused sõlmida käesoleva kokkuleppe elluviimiseks rakenduskokkuleppeid.
3. Pooled võinende rakendusasutused kohtuvad igal aastal ühiselt kokkulepitud asukohas, et konsulteerida kaitsesuhte, kokkuleppe alusel ellu viidud tegevuste ja muid ühiseid huviseid puudutavate tegevuste üle.
4. Rakendusasutused konsulteerivad omavahel vajaduse järgi, kuid vähemalt kord aastas, et tagada kokkuleppenõuetekohane rakendamine. Rakendusasutused seavad sisse oma töötajate vahelise konsulteerimise korra kõigis küsimustes, mis puudutavad kokkuleppe tõhusat rakendamist.
5. Vaidlused lahendatakse võimalikult madalal tasemel ning esitatakse vajaduse korral rakendusasutustele läbivaatamiseks ja lahendamiseks. Need vaidlused, mida ei ole võimalik lahendada rakendusasutuste kaudu, antakse vajaduse korral üle pooltele konsulteerimiseks ja lahendamiseks.
6. Kokkuleppe ületekkinud vaidlusi ja muid aruteluküsimusi ei lahendata üheski riiklikus või rahvusvahelises kohtus, vahekohtus või sarnases asutuses või kolmanda poole abiga.

XXX ARTIKKEL JÕUSTUMINE, MUUTMINE JA KEHTIVUSAEG

1. Kokkuleppe jõustub hilisema sellise noodi kuupäeval, millega pooled on saatnud teineteisele teate kokkuleppe jõustumiseks vajalikuriigisisese menetluse lõpetamise kohta.
2. Jõustumisel asendab see kokkuleppe Eesti Vabariigi valitsuse ja Ameerika Ühendriikide valitsuse vahelise Eesti Vabariigis asuvate alade ja ehitiste kasutamise kokkuleppe, mis on sõlmitud nootide vahetamise teel 11. mail ja 9. juunil 2015 Tallinnas.
3. Kokkulepet võib muuta poolte kirjaliku kokkuleppega.
4. Kokkuleppe esialgne kehtivusaeg on kümme aastat. Pärast esmast kehtivusaega jääb kokkuleppe kehtima, kuid kummalgi poolel on õigus see lõpetada, teavitades teist poolt diplomaatilistekanalite kaudu üks aasta ette.
5. Kokkuleppe lisa A on kokkuleppe lahutamatu osa ning seda võib muuta poolte või nende rakendusasutuste kirjaliku kokkuleppega.

SELLE KINNITUSEKS on valitsuste täievolilised esindajad kokkuleppele allakirjutanud.

KOOSTATUD 17. jaanuaril 2017 Tallinnas kahes eksemplaris eesti ja inglise keeles; mõlemad tekstid on võrdselt autentsed.

Eesti Vabariigi valitsuse nimel
Margus Tsahkna

Ameerika Ühendriikide valitsuse nimel
James D. Melville jr.

LISA A

Kokkulepitud ehitised ja alad

Ämari lennubaas

Tapa kaitsevälinnak

Kaitseväe keskpõlügen

[Agreement on Defense Cooperation](#) between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Estonia